

GSF-KARMA01

KURAMSAL-UYGULAMALI KARMA DERS DEĞERLENDİRME FORMU

Bileşen seçme, ağırlıklandırma ve sonuçları birleştirme esasları

Belge kodu	GSF-KARMA01	Belge niteliği	Açıklama, uygulama ve değerlendirme esasları
Belgenin işlevi. Bu belge yeni bir sınav türü veya sabit %40 kuram-%60 uygulama şablonu değildir; kuramsal ve uygulamalı öğrenme çıktıları için bağımsız olarak seçilmiş ölçme araçlarından elde edilen sonuçların çifte puanlama oluşturmadan nasıl ağırlıklandırılıp tek ders değerlendirmesinde birleştirileceğini tanımlar.			

1. AMAÇ

Kuramsal-uygulamalı karma ders değerlendirmesi; aynı ders içinde bilgi, kavrama, yorumlama ve gerekçelendirme gibi kuramsal yeterliklerle üretim, teknik uygulama, tasarım, performans veya proje geliştirme gibi uygulamalı yeterlikleri farklı ve uygun ölçme araçlarıyla değerlendirip sonuçlarını önceden ilan edilmiş ağırlıklarla bütünleştiren üst değerlendirme modelidir.

Modelin amacı her öğrenciye yalnız tek bir sınav veya tek bir nihai ürün üzerinden not vermek değil; dersin farklı öğrenme çıktıları için yeterli ve dengeli kanıt toplamaktır. Kuramsal ve uygulamalı bileşenler birbirinin tekrarı ya da telafisi olarak değil, ders başarısının farklı ve tamamlayıcı boyutları olarak planlanır; hangi aracın hangi çıktıyı ölçtüğü ve sonuca nasıl katıldığı açıkça gösterilir.

2. KAPSAM

Bu belge aşağıdaki kuramsal ve uygulamalı bileşenleri birlikte içeren derslerde kullanılabilir:

- Kuramsal bilgi ile atölye, stüdyo, laboratuvar, prova veya saha uygulamasını birleştiren dersler,
- Yazılı/sözlü değerlendirme ile uygulama ürünü, performans, proje, portfolyo veya sunumu birlikte kullanan dersler,
- Farklı öğrenme çıktılarının ayrı araçlarla ölçülmesini ve sonuçların tek ders puanında bütünleştirilmesini gerektiren dersler,
- Ara sınav, dönem içi çalışma ve dönem sonu değerlendirmelerinin bileşenler hâlinde planlandığı dersler,
- Bileşen ağırlıkları ve varsa asgari yeterlik koşulları dönem başında ilan edilen karma değerlendirme düzenleri.

GSF-KARMA01, ayrı kuramsal ve uygulamalı değerlendirmelerin sonuçlarını ders düzeyinde birleştirmek için kullanılır. Tek bir yazılı sınav içinde açık uçlu, çoktan seçmeli ve kısa cevaplı soru türlerini birleştiren GSF-KURAM04 ile aynı değildir. Ders yalnız kuramsal veya yalnız uygulamalıysa ilgili KURAM ya da UYGU formu kullanılır. Bir bileşen PROJE01, UYGU veya KURAM formuyla puanlanmışsa KARMA01 aynı ölçütleri yeniden puanlamaz; doğrulanmış bileşen puanını ilan edilen ağırlıkla sonuç hesabına taşır.

3. DEĞERLENDİRME ESASLARI

Ölçüt	Açıklama
Bileşen ve araç yapısı	Ders en az bir kuramsal ve bir uygulamalı bileşen içerir. Bileşenler farklı öğrenme çıktısı ve kanıt kümelerine göre tanımlanır; her biri için sınav, ödev, seminer, proje, ürün, atölye süreci, performans, portfolyo veya jüri gibi uygun araçlar seçilir.
Çıktı-bileşen eşleştirmesi	Her ders öğrenme çıktısının hangi bileşen ve araçla ölçüldüğü gösterilir; önemli bir çıktı kanıtsız bırakılmaz, aynı çıktı gerekçe olmadan birden fazla bileşende tekrar puanlanmaz.
Ağırlıklandırma	Bileşen ağırlıkları öğrenme çıktılarının önemi, dersin niteliği ve kanıt kapsamına göre belirlenir. AKTS veya haftalık saat oranı tek başına puan ağırlığı değildir; tüm ağırlıkların toplamı %100 olur.
Bileşen puanı	Her ölçme aracı kendi formu ve puanlama kuralıyla değerlendirilir; sonuçlar birleştirmeden önce 100 üzerinden karşılaştırılabilir bileşen puanına dönüştürülür.
Genel puan hesabı	Genel ham puan = $\sum (100 \text{ üzerinden bileşen puanı} \times \text{bileşen ağırlığı}/100)$. Örneğin 72 puanlık %40 bileşen ile 85 puanlık %60 bileşen, $28,8 + 51,0 = 79,8$ genel ham puan oluşturur.
Asgari koşul ve kayıt	Bir bileşende asgari yeterlik aranacaksa eşik, sonuç ve telafi yöntemi dönem başında açıklanır. Araç/bileşen puanları, ağırlıklar, hesap adımları, varsa eşik kararı ve genel ham puan izlenebilir kaydedilir; harf notu ayrıca belirlenir.

4. KARMA DEĞERLENDİRMİYİ TASARLAMA İLKELERİ

Dersin bileşen yapısı ve ölçme araçları planlanırken aşağıdaki ilkeler birlikte gözetilir:

- **Öğrenme çıktısından başlama:** Önce kuramsal ve uygulamalı öğrenme çıktıları ile beklenen kanıtlar belirlenir; mevcut formları doldurmak için yapay bileşen veya ölçüt üretilmez.
- **Aracın amaca uygunluğu:** Bilgi ve gerekçelendirme için uygun KURAM aracı, üretim ve performans için uygun UYGU/PROJE aracı seçilir; tek bir araç ölçemediği yeterlikleri temsil edecek biçimde kullanılmaz.
- **Dengeli fakat zorunlu olmayan dağılım:** Kuram ve uygulama ağırlıklarının eşit ya da %40-%60 olması zorunlu değildir. Dağılım ders öğrenme çıktılarının önemi ve değerlendirme kanıtının kapsamıyla gerekçelendirilir.
- **Çifte puanlamayı önleme:** Aynı ürün, katılım, sunum, süreç disiplini veya özgünlük niteliği farklı adlarla birden fazla bileşende puanlanmaz; tamamlayıcı ölçüm gerekiyorsa her aracın farklı kanıt ve karar alanı açıklanır.
- **Bileşen içi yapı:** Bir bileşen birden fazla araç içeriyorsa bu araçların bileşen içindeki ağırlıkları da %100'e tamamlanır; önce araçlar bileşen puanına, sonra bileşenler genel ham puana dönüştürülür.
- **Zamanlama ve geri bildirim:** Değerlendirmeler öğrencinin gelişimini gösterecek biçimde dönem içine dağıtılır; sonraki uygulamayı geliştirebilecek sonuçlara zamanında geri bildirim verilir.
- **Tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik:** Her araç için cevap anahtarı, ölçüt veya rubrik hazırlanır; farklı şube, değerlendirici ya da proje türlerinde aynı adla kullanılan bileşenin kapsamı ve puanlama kuralı açıklanır.
- **Erişilebilirlik ve akademik dürüstlük:** Makul uyarlamalar bileşenlere eşdeğer biçimde uygulanır; kaynak, ortak çalışma, dijital/yapay zekâ destekli araç, eser sahipliği ve uygulama güvenliği kuralları her aracın niteliğine göre duyurulur.

5. PUANLAMA VE SONUÇLANDIRMA İLKELERİ

Bileşen sonuçları birleştirilirken tek ve doğrulanabilir hesap akışı kullanılır:

- **Önce araç, sonra bileşen:** Her ölçme aracı kendi ölçütleriyle puanlanır. Aynı bileşende birden çok araç varsa ilan edilen iç ağırlıklarla tek bileşen puanı hesaplanır; farklı ölçekler önce 100 üzerinden ortak ölçeğe dönüştürülür.
- **Ağırlıklı hesap:** Her 100'lük bileşen puanı kendi yüzde ağırlığıyla çarpılır ve katkılar toplanır. Yüzde değeri puanla yeniden toplanmaz; örneğin $80 \times \%30 = 24$ puanlık katkıdır.
- **Eksik veya geçersiz bileşen:** Katılmama, eksik teslim, geçersiz sayılma, mazeret ve telafi işlemleri ilgili mevzuat ve önceden açıklanmış kurala göre yürütülür; teknik/ıdari durum akademik yetersizlikle aynı kabul edilmez.
- **Asgari yeterlik kararı:** Önceden ilan edilmiş bir bileşen eşiği varsa ağırlıklı genel puan hesaplandıktan sonra eşik sonucu ayrıca uygulanır ve kayıta gösterilir; açıklanmamış bir eşik, kurul kararı veya kanaat sonradan eklenmez.
- **Yuvarlama:** Ara hesaplarda mümkün olduğunca kesir korunur; yuvarlama yalnız belirlenmiş son aşamada ve bütün öğrenciler için aynı basamak/kural üzerinden yapılır.
- **Ağırlık değişikliği:** Dönem başında ilan edilen araç ve ağırlıklar öğrenci aleyhine geriye dönük değiştirilmez. Zorunlu değişiklikte gerekçe, eşdeğerlik, yeni hesap yöntemi ve duyuru tarihi yazılı olarak kaydedilir.
- **Ham puan ve harf notu ayrımı:** KARMA01, bileşenlerden 100 üzerinden genel ham ders puanını üretir; bağlı değerlendirme, başarı barajı veya harf notu dönüşümü bu form içinde yeniden tanımlanmaz.
- **Doğrulama:** Bileşen puanları, ağırlıkların %100 toplamı, çarpımlar, toplam ve bilgi sistemi girişi en az bir kez karşılaştırılır; hesap tablosundaki formül hücreleri ve manuel düzeltmeler kontrol edilir.

6. UYGULAMA NOTLARI

Bu bölüm, karma ders değerlendirmesinin dönem başından sonuç ilanına kadar şeffaf ve izlenebilir biçimde yürütülmesine ilişkin uygulama esaslarını açıklar.

6.1. Dönem başında

- Bileşen adı, öğrenme çıktıları, ölçme araçları, araç içi ve bileşen ağırlıkları, takvim, asgari koşullar, mazeret/telafi esasları ve genel puan formülü ders izlencesinde açıklanır.
- Çıktı-bileşen-aracın matrisi kontrol edilerek kapsam dışı ölçüt, kanıtsız çıktı ve aynı kanıtın mükerrer puanlanması giderilir.
- Kullanılacak KURAM, UYGU, PROJE veya ORTAK formlar ile rubrik/cevap anahtarları değerlendirme başlamadan önce hazırlanır ve ilgili ölçütler öğrenciyle paylaşılır.

6.2. Uygulama ve hesaplama

- Her araç kendi uygulama ve kayıt esaslarına göre yürütülür; bir bileşendeki değişiklik diğer bileşenin kapsamını veya ağırlığını sessizce değiştirmez.

- Araç puanları önce ilgili bileşen içinde, bileşen puanları daha sonra genel formülde birleştirilir; hesap adımları öğrenci bazında yeniden üretilebilir tutulur.
- Asgari yeterlik, telafi, geçersizlik veya zorunlu değişiklik kararları ilgili bileşen ve genel sonuca etkisiyle birlikte kaydedilir.

6.3. Geri bildirim, arşiv ve itiraz

- Öğrenciye toplam puanın yanında kuramsal ve uygulamalı bileşen puanları, ağırlıklı katkılar ve varsa asgari koşul sonucu gösterilir; ilgili araçların ölçüt temelli geri bildirimi sağlanır.
- Ders izlencesi, çıktı-bileşen-arac matrisi, kullanılan formlar ve anahtarlar, öğrenci kanıtları, puan çizelgesi, formül/hesap kaydı, değişiklik ve telafi kararları ders dosyasında saklanır.
- İtirazda yalnız genel toplam değil; araç puanı, bileşen içi hesap, 100'lük dönüşüm, ağırlıklı katkı, eşik kararı, yuvarlama ve bilgi sistemi aktarımı tüm adımlarıyla incelenir.

Temel ilke. Karma değerlendirme, kuram ve uygulamaya rastgele yüzdeler vermek değildir; her öğrenme çıktısını uygun araçla ölçmek, her kanıtı yalnız bir kez puanlamak ve bağımsız bileşen sonuçlarını öğrencinin önceden bildiği doğrulanabilir bir formülle bütünleştirmektir.